



Regelink
Ecologie & Landschap

Soortgericht onderzoek vleermuizen

gierzwaluw en huismus

Noord 1/1a/1b, Krimpen aan de Lek

In het kader van de Wet natuurbescherming

DEFINITIEF



Colofon

Tekst, foto's en samenstelling	Marlien de Voogd
In opdracht van	Duurzaam Gebouw
Naam opdrachtgever	Wim Gresnigt
Rapportnummer	RA19059-01, versie 2
Status rapport	Definitief
Datum oplevering rapport	19 oktober 2019
Aantal pagina's	19
Collegiale toets	Mirthe Wiltink
Wijze van citeren	Marlien de Voogd, 2019, Soortgericht onderzoek naar vleermuizen, huismus en gierzwaluw, Noord 1/1a/1b, Krimpen aan de Lek. In het kader van de Wet natuurbescherming. Rapport RA19059-01 v2, Regelink Ecologie & Landschap, Wageningen.



Regelink
Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap

Gerrit Zegelaarstraat 1
6709 TA Wageningen
085-7737676
info@regelink.nl
www.regelink.nl

Lid Netwerk Groene Bureaus

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Doel	4
2. Plangebied en ingreep	5
2.1 Plangebied	5
2.2 Ingreep	6
3. Werkwijze	7
3.1 Onderzoeksinspanning	7
3.2 Methode vleermuisonderzoek	8
3.3 Methode huismuisonderzoek	8
3.4 Methode gierzwaluwonderzoek	8
3.5 Volledigheid inventarisaties	9
4. Resultaten	10
4.1 Vleermuizen	10
4.2 Huismus	11
4.3 Gierzwaluw	11
4.4 Andere soorten	11
5. Effectbepaling en toetsing Wnb	12
5.1 Effectbepaling	12
5.2 Toetsing Wet natuurbescherming	12
6. Conclusies	13
7. Bronnen	14
7.1 Literatuur	14
7.2 Websites	14
Bijlage 1. Waarnemingskaarten	15
Bijlage 2. Wet natuurbescherming	16

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Duurzaam Gebouw is betrokken bij de voorgenomen sloop van de woningen aan de Noord 1, Noord 1a en Noord 1b in Krimpen aan de Lek. De woningen worden gesloopt in het kader van een uitkoopregeling vanwege de aanwezigheid van een hoogspanningslijn.

Volgens artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming (zorgplicht) is het verplicht om voordat de ingreep plaatsvindt onderzoek te doen naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna.

Uit een ecologische potentie-inschatting van BK¹ blijkt dat in het plangebied mogelijk vleermuizen aanwezig zijn. Alle soorten vleermuizen zijn beschermd. Op basis van de beoordeling van het plangebied, is ook de potentie van het plangebied voor huismus en gierzwaluw niet uitgesloten, in tegenstelling tot wat in het rapport van BK is verwoord. Daarom heeft Regelink Ecologie & Landschap in opdracht van Duurzaam Gebouw het plangebied onderzoek naar vleermuizen, huismus en gierzwaluw uitgevoerd.

In deze rapportage worden definities gehanteerd zoals vermeld op de website van Regelink Ecologie & Landschap².

1.2 Doel

Met behulp van dit onderzoek worden de volgende vragen beantwoord:

- Welke soorten vleermuizen komen voor in het plangebied?
- Welke functies heeft het plangebied voor de aanwezige soorten vleermuizen?
- Zijn er in het plangebied jaarrond beschermde nesten, of andere beschermde functies voor huismus aanwezig?
- Zijn er in het plangebied jaarrond beschermde nesten van gierzwaluw aanwezig?
- Leidt de ingreep tot overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming?

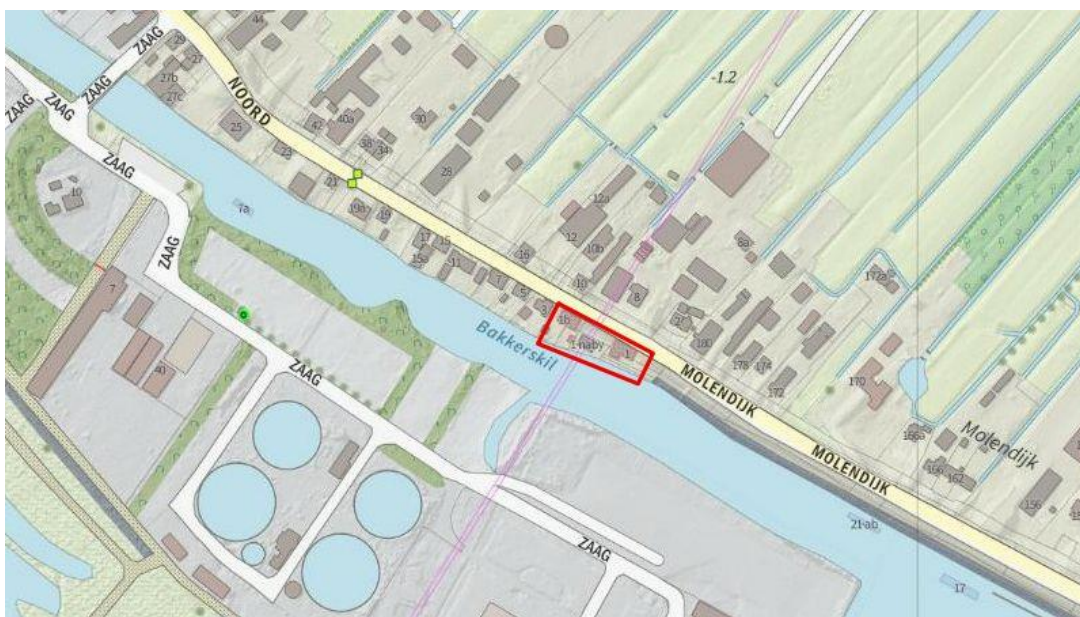
¹ Rapportage Quicksan Flora en Fauna, Noord 1, 1a en 1b te Krimpen aan de Lek. BK bouw- & milieuvadvis. Projectnummer 183646 v1.0, 10 oktober 2018

² <http://www.regelink.nl/kenniscentrum/definities-vleermuizenonderzoek/>

2. Plangebied en ingreep

2.1 Plangebied

Het plangebied bestaat uit drie woningen aan de Noord in Krimpen aan de Lek, gemeente Krimpenerwaard (provincie Zuid-Holland). Noord 1 betreft een vrijstaande woning met bijbehorende schuur en tuin. Noord 1a en 1b betreft een twee-onder-een-kapwoning met bijbehorende tuinen. De woningen liggen aan een dijk, met lager gelegen tuinen. Achter de woningen loopt een water, de Sliksloot, een aftakking van de Nieuwe Maas.



Figuur 1. Ligging van het plangebied.



Figuur 2. Noord 1 met bijbehorende schuur. De bomen op de achtergrond staan op het eiland 'de Zaag'.



Figuur 3. Noord 1a (links) en Noord 1b (rechts). Achter de woningen liggen kleine tuinen tot aan de Sliksloot.

2.2 Ingreep

De drie woningen worden gesloopt, in het kader van een uitkoopregelen vanwege de hoogspanningsleiding die boven de woningen loopt. Mogelijk blijft de schuur van Noord 1 behouden. De vrijgekomen grond wordt ingezaaid met gras. Er wordt geen extra verlichting aangebracht; in de nieuwe situatie is het plangebied en direct omgeving donkerder dan in de huidige situatie omdat de buitenlampen van de woningen verdwijnen.

Vanwege het zgn. 'stormseizoen' mag er vanaf 1 oktober niet meer in de dijk worden gewerkt. De sloop moet zodoende voor 1 oktober 2019 worden afgerond.

3. Werkwijze

3.1 Onderzoeksinspanning

In de zomer en het najaar van 2019 is het plangebied geïnventariseerd op de aanwezigheid van huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen. In Tabel 1 zijn de gegevens van de veldbezoeken weergegeven.

Tabel 1. Datum en tijdstip van- en weersomstandigheden tijdens de inventarisaties.

Datum	Tijdstip	Zon op/onder	Onderzochte soort(en) en functie(s)	Weersomstandigheden
17 april 2019	07:30 – 09:30	20:41	Huismus: nestlocaties en leefgebied	13°C, zwaar bewolkt, droog, wind ZO3
10 mei 2019	09:15 – 11:15	21:19	Huismus: nestlocaties en leefgebied	14°C, zwaar bewolkt, droog, wind NO2
2 juni 2019	20:30 – 22:15	21:51	Gierzwaluw: nestlocaties	28°C, zwaar bewolkt, droog, wind ZW3. Tussen 20:00 en 21:00 buien met onweer, daarna 23°C
2 juni 2019	22:00 – 00:00	21:51	Vleermuizen: kraam- en zomerverblijfplaats, vliegroute, foerageergebied	18°C, zwaar bewolkt, droog, wind ZW3
18 juni 2019	20:30 – 23:00	22:03	Gierzwaluw: nestlocaties	19°C, licht bewolkt, droog, wind NO2
3 juli 2019	20:00 – 22:30	22:02	Gierzwaluw: nestlocaties	16°C, onbewolkt, droog, wind NO3
3 juli 2019	22:00-01:00	22:02	Vleermuizen: kraam- en zomerverblijfplaats, vliegroute, foerageergebied	12°C, onbewolkt, droog, wind NO2
9 juli 2019	03:30 – 05:30	05:31	Vleermuizen: kraam- en zomerverblijfplaats, vliegroute, foerageergebied	10°C, licht bewolkt, droog, wind W1
15 augustus 2010	23:00 – 01:30	21:05	Vleermuizen: paarverblijfplaats, middernachtelijk zwermgedrag winterverblijfplaats, vliegroute, foerageergebied	13°C, onbewolkt, droog, wind W2
30 augustus 2019	23:00 – 1:00	20:30	Vleermuizen: paarverblijfplaats, middernachtelijk zwermgedrag winterverblijfplaats, vliegroute, foerageergebied	14°C, onbewolkt, droog, wind OZO1

Alle inventarisaties zijn uitgevoerd door ecoloog Marlien de Voogd, behalve de inventarisaties van 3 juli, deze zijn uitgevoerd door ecoloog Anna Visser.

Tijdens alle bezoeken waren de weersomstandigheden geschikt voor het inventariseren van huismus, gierzwaluw en/of vleermuizen. De toegepaste onderzoeksmethoden worden in de volgende paragrafen van dit hoofdstuk nader toegelicht.

3.2 Methode vleermuisonderzoek

De inventarisaties zijn uitgevoerd volgens het Vleermuisprotocol 2017 zoals vastgesteld door Gegevensautoriteit Natuur. Tijdens vijf veldbezoeken is de aanwezigheid van vleermuizen geïnventarieerd, op grond van geluid en zicht. Het plangebied en het omliggende gebied zijn tijdens de veldbezoeken meerdere keren doorkruist. Het plangebied is conform de eisen van het protocol, wat betreft datumgrenzen, tussenperiodes en tijden, geïnventarieerd. Zodoende kan de aanwezigheid van vleermuizen met voldoende zekerheid worden aangetoond dan wel uitgesloten.

Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertragingfunctie (type: Pettersson D240x) is de echolocatie die vleermuizen uitzenden, hoorbaar gemaakt voor mensen. De inventarisaties werden postend en lopend uitgevoerd. Wanneer de soort op grond van frequentie, klank en ritme niet met zekerheid kon worden bepaald, is een opname gemaakt met een extern opnameapparaat. Met behulp van het computerprogramma Batsound zijn deze opnamen nader geanalyseerd. Hierbij zijn de criteria zoals beschreven door Arjan Boonman (www.batecho.eu) toegepast. Voor sociale geluiden van vleermuizen is gebruik gemaakt van Middleton, 2014 en Pfalzer, 2002. Door daarnaast zoveel mogelijk visueel waar te nemen is de determinatie geverifieerd en werd het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld.

3.3 Methode huismusonderzoek

De inventarisaties zijn uitgevoerd conform de eisen van het Kennisdocument Huismus. Tijdens twee veldbezoeken is het plangebied geïnventarieerd op aanwezigheid van huismussen. Daarbij is gelet op tjilpende (zingende) en baltsende huismussen, mussen die woningen in- en uitvlogen met voedsel, nestmateriaal of ontlasting en het geluid van roepende jongen. Ook is gelet op foeragerende en rustende dieren.

Het plangebied is gedurende deze twee ochtenden vanaf een uur na zonsopkomst geïnventarieerd. De buurt is voldoende rustig om tjilpende mussen te lokaliseren. De inventarisaties zijn uitgevoerd conform de eisen van het Kennisdocument wat betreft datumgrenzen, tussenperiodes, tijden en aantal bezoeken. Zodoende kan de aanwezigheid van huismussen met voldoende zekerheid worden aangetoond dan wel uitgesloten.

3.4 Methode gierzwaluwonderzoek

De inventarisaties zijn uitgevoerd conform de eisen van het Kennisdocument Gierzwaluw. Tijdens drie veldbezoeken is het plangebied geïnventarieerd op aanwezigheid van gierzwaluwen. Daarbij is gelet op gierzwaluwen die laag door het plangebied vlogen, roepende gierzwaluwen, gierzwaluwen die woningen in- en uitvlogen en het geluid van roepende jongen.

Het plangebied is gedurende deze drie avonden tot na zonsondergang geïnventariseerd. De inventarisaties zijn uitgevoerd conform de eisen van het Kennisdocument, wat betreft datumgrenzen, tussenperioden, tijden en aantal bezoeken. Tijdens het eerste uur van het bezoek van 2 juni vielen er buien, maar vanaf een uur voor zonsondergang was het droog. Aangezien gierzwaluwen rond zonsondergang invliegen, voldoet deze ronde aan de eisen vanuit het Kennisdocument. Zodoende kan de aanwezigheid van gierzwaluwen met voldoende zekerheid worden aangetoond dan wel uitgesloten

3.5 Volledigheid inventarisaties

De inventarisatie is een steekproef gebaseerd op momentopnames. Hierdoor is niet uitgesloten dat soorten en functies die niet waargenomen werden op een ander tijdstip ook wel aanwezig zijn. Dit is acceptabel omdat de Wet natuurbescherming een initiatiefnemer vraagt te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

Met de gekozen methode en inspanning is voldoende invulling gegeven aan artikel 1.11 (zorgplicht) van de Wet natuurbescherming. Wat betreft het onderhavige onderzoek heeft de initiatiefnemer gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

4. Resultaten

4.1 Vleermuizen

4.1.1 Algemeen beeld

In het plangebied zijn twee soorten vleermuizen aangetroffen, namelijk (*Pipistrellus pipistrellus*) en laatvlieger (*Eptesicus serotinus*). In de volgende paragrafen wordt uiteengezet welke functie(s) het plangebied voor deze vleermuizen heeft. In Tabel 2 staat een overzicht van de aan getroffen soorten en functies. In bijlage 1 is een kaart opgenomen met de waarnemingen.

Tabel 2 Samenvatting van de waargenomen soorten en functies. De getallen geven het (geschatte) aantal individuen per functie weer.

Soort	Verblijfplaats functie				Andere functie	
	Zomer	Kraam	Paar	Winter	Vliegroute	Foerageergebied
gewone dwergvleermuis	-	-	-	-	5	1 - 3
laatvlieger	-	-	-	-	2	-

4.1.2 Vaste rust- en/of verblijfplaatsen

Zomer- en kraamverblijfplaats

In de zomermaanden (mei – juli) zijn geen vaste rust- en/of verblijfplaatsen van vleermuizen, of aanwijzingen daartoe, aangetroffen.

Paarverblijfplaats

Tijdens de paarperiode (augustus – september) is tijdens beide rondes een roepende (baltsende) gewone dwergvleermuis in het plangebied aangetroffen. Het plangebied maakt deel uit van het paarterritorium van een gewone dwergvleermuis. Gewone dwergvleermuizen baltsen in vlucht, waarbij ze al roepend hun territorium doorvliegen. Hierdoor is het moeilijk om de exacte paarverblijfplaats te lokaliseren. Gezien het zwaartepunt van het baltsen mag worden aangenomen dat het daadwerkelijke paarverblijf meer richting het westen op de Noord ligt, mogelijk bij huisnummer 10.

Winterverblijfplaats

Gewone dwergvleermuizen zwermen in de late zomer vaak rond middernacht nabij hun massawinterverblijven. In beide paarrondes (augustus) is dit zwermgedrag niet vastgesteld. Er zijn daarmee geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van (massa-)winterverblijven.

4.1.3 Foerageergebied

Rond het plangebied zijn tijdens alle inventarisaties foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Het ging telkens om 1 tot 3 dieren die gelijktijdig jaagden. Er wordt zowel boven op de dijk (Noord) als tussen de woningen als boven het water van de Sliksloot.

In de nabijheid zijn ook op andere plekken enkele jagende gewone dwergvleermuizen waargenomen, zoals verderop boven de dijk, op de erven van de boerderijen aan de overzijde van de Noord en boven de Stiksloot.

Op grond van het beperkte aantal foeragerende dieren en de in ruime mate aanwezige gelijkwaardige foerageermogelijkheden in de directe omgeving kan gesteld worden dat het plangebied geen essentieel foerageergebied voor is.

4.1.4 Vliegroutes

Tijdens de zomerperiode zijn in en nabij het plangebied gewone dwergvleermuizen en laatvliegers waargenomen, die op route waren. Het plangebied maakt deel uit van twee vliegroutes. Er is een (diffuse) vliegroute vanaf de Zaag/Stiksloot richting de polder (richting noord-noordoost), waarbij vleermuizen via de open ruimte tussen de woningen de Noord oversteken. Verderop op de Noord zijn ook vleermuizen waargenomen die bij andere woningen de Noord richting polder oversteken. Daarnaast zijn er vleermuizen die het water van de Stiksloot gebruiken als route en deze volgen. In totaal (over alle inventarisaties) gaat het om 5 dieren (2 laatvliegers en 3 gewone dwergvleermuizen) die vanaf de Zaag naar de polder vlogen, 3 gewone dwergvleermuizen die het water volgden als route en 3 gewone dwergvleermuizen waarvan de route niet bepaald kon worden. Of de vliegroutes essentiële vliegroutes zijn, kan niet worden uitgesloten.

4.2 Huismus

Tijdens het onderzoek zijn geen aanwijzingen aangetroffen voor de aanwezigheid van nestlocaties van huismussen in het plangebied. In het plangebied zijn in het geheel geen mussen aangetroffen.

Nabij het plangebied zijn nestlocaties van huismus aangetroffen, namelijk 3 nesten onder het dak van de boerderij op Noord 28 en minimaal 2 nesten onder het dak van Noord 8. Daarnaast zijn op het terrein achter Noord 2 – Noord 8 ook baltsende huismussen gehoord; mogelijk zijn hier nog meer nesten aanwezig.

In bijlage 1 is een kaart opgenomen met de waarnemingen.

4.3 Gierzwaluw

Tijdens het onderzoek zijn geen aanwijzingen aangetroffen voor nestlocaties van gierzwaluwen in het plangebied. Boven het plangebied zijn geen waarnemingen gedaan van (overvliegende) gierzwaluwen.

4.4 Andere soorten

Tijdens het vleermuisonderzoek is er een overvliegende ijsvogel waargenomen, die over de Stiksloot richting het noorden vloog. Deze vogel heeft verder geen binding met het plangebied; het plangebied is niet geschikt als nestlocatie.

5. Effectbepaling en toetsing Wnb

5.1 Effectbepaling

5.1.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Binnen het plangebied zijn geen zomer-, kraam- en/of paarverblijven waargenomen. Het gebruik van de panden als (massa-)winterverblijf. De sloop van de woningen heeft geen effect op de functionaliteit van verblijfplaatsen in het plangebied.

Foerageergebied en vliegroute

Het plangebied is onderdeel van foerageergebied van gewone dwergvleermuis. Langs en door het plangebied lopen twee vliegroutes van gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Door de korte verblijfsduur van foeragerende dieren en de alternatieve locaties in de omgeving is het plangebied geen essentieel foerageergebied. Mogelijk zijn de twee vliegroutes wel essentiële vliegroutes.

Bij de sloop van de woningen blijft de watergang (Stiksloot) en de dijk (Noord) ongewijzigd. Zodoende hebben de werkzaamheden geen negatief effect op het foerageergebied en de vliegroutes. Ten opzichte van de huidige situatie verbetert delichtsituatie voor vleermuizen, aangezien er de buitenlampen aan de woningen verdwijnen. Daarbij blijft de schuur behouden, zodat er oriëntatiepunten blijven bestaan voor de vliegroute van de Zaag richting de polder. Bovendien is de vliegroute richting de polder niet (geheel) afhankelijk van het plangebied, aangezien is vastgesteld dat er ook andere woningen gebruikt worden als geleidend element vanaf de Zaag/Stiksloot richting polder.

5.1.2 Huismus

In het plangebied zijn geen nestlocaties van huismussen aanwezig. Het plangebied heeft ook geen functie als leefgebied voor huismus. De sloop van de gebouwen heeft geen negatieve effecten op de huismus.

5.1.3 Gierzwaluw

In het plangebied zijn geen nestlocaties van gierzwaluwen aanwezig. De sloop van de gebouwen heeft geen negatieve effecten op de gierzwaluw.

5.2 Toetsing Wet natuurbescherming

Omdat uit de effectbepaling blijkt dat negatieve effecten niet aan de orde zijn, is een overtreding van de Wet natuurbescherming niet aan de orde.

6. Conclusies

Algemeen

- Het onderzoek heeft plaatsgevonden volgens het Vleermuisprotocol 2017 en de eisen uit het Kennisdocument Huismus en het Kennisdocument Gierzwaluw, waardoor gesteld kan worden dat het plangebied afdoende is geïnventariseerd.
- Voor het uitvoeren van de werkzaamheden is geen ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig.

Resultaten

- In het plangebied zijn geen zomer-, kraam- en/of paarverblijfplaatsen van vleermuizen waargenomen.
- Er zijn geen aanwijzingen voor winterverblijfplaats voor grotere aantallen vleermuizen.
- Het plangebied fungeert als foerageergebied voor gewone dwergvleermuis. Het betreft geen essentieel foerageergebied op grond van het geringe aantal dieren, de korte aanwezigheid van de dieren tijdens het foerageren en de aanwezigheid van alternatieve foerageergebieden.
- Nabij het plangebied zijn twee vliegroutes van gewone dwergvleermuis en laatvlieger aanwezig. Het is niet uitgesloten dat deze vliegroutes essentiële vliegroutes zijn.
- In het plangebied zijn geen nesten van huismus aanwezig.
- Het plangebied vormt geen leefgebied voor huismus.
- In het plangebied zijn geen nesten van gierzwaluw aanwezig.

Effecten

- De ingreep heeft geen negatieve effecten op verblijven van vleermuizen.
- De ingreep heeft geen negatieve effecten op het gebruik van het foerageergebied en de vliegroutes, omdat de dijk en het water intact blijven.
- De ingreep heeft geen negatieve effecten huismus en gierzwaluw.

Toetsing

- Met het uitvoeren van de werkzaamheden wordt de Wet natuurbescherming niet overtreden.

Gevolgen

- Er hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden voor de werkzaamheden.

7. Bronnen

7.1 Literatuur

- Barataut, M., 2015. Acoustic Ecology of European Bats. Species Identification, Study of their Habitats and Foraging Behaviour. Biotope, Mèze. Muséum national d'Histoire naturelle, Paris [Inventaires et biodiversité series].
- Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters, J.C. Buys, 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Dietz, C., O. von Helvesen & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noord-West Afrika. Tirion Natuur.
- Middleton, N., A. Froud & K. French. (2014) Social Calls of the Bats of Britain and Ireland. Pelagic Publishing, Exeter.
- Pfalzer, G., 2002. Inter- und intraspezifische Variabilität der Soziallaute. Fachbereich Biologie der Universität Kaiserslautern.
- Sachteleben, J. & O. von Helvesen, 2006. Songflight behaviour and mating system of the pipistrelle bat (*Pipistrellus pipistrellus*) in an urban habitat. In: Acta Chiropterologica 8(2): 391-401.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*. Versie 1.0. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*. Versie 1.0. BIJ12, Utrecht.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging, 2017. Vleermuisprotocol 2017, maart 2017. [<http://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>. (19-10-2019)].

7.2 Websites

- www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/
- www.batecho.eu
- www.telmee.nl
- www.vleermuis.net
- www.waarneming.nl
- <https://www.verspreidingsatlas.nl/>
- www.zoogdiervereniging.nl
- <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2019-01-01>



Bijlage 1. Waarnemingskaarten

Waarnemingen vleermuizen

 Plangebied

Waarnemingen

Waarnemingen (punt)

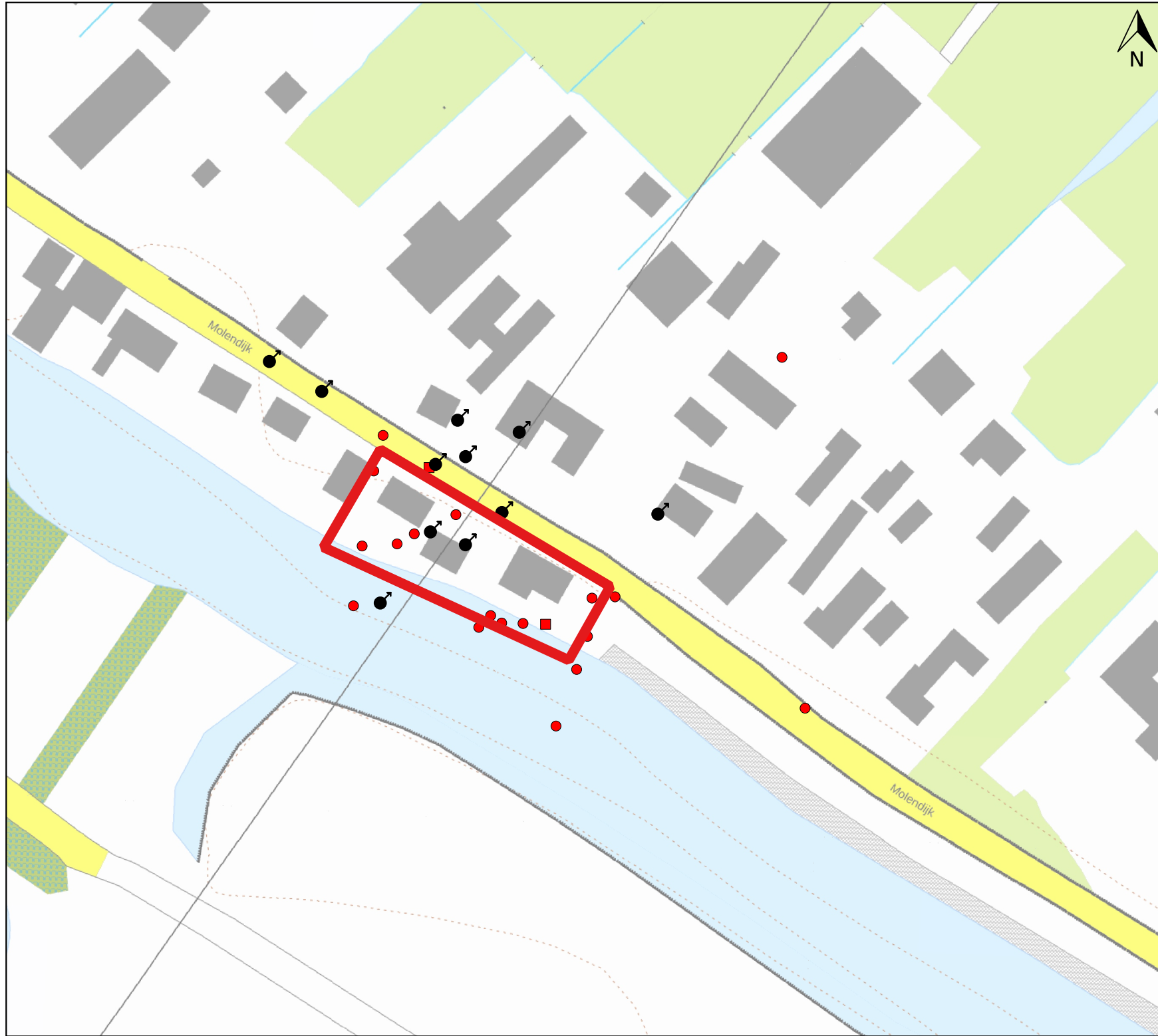
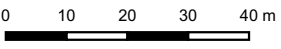
-  Gewone dwergvleermuis
-  Foeragerend
-  Roepend
-  Foeragerend

De symbolen voor roepende en foeragerende dieren betreffen waarnemingen van gedrag door de betreffende soorten en zijn niet indicatief voor het aantal dieren

Opdrachtgever: Duurzaam Gebouw
Projectnummer: 19059
Datum: 04.10.2019



Regelink
Ecologie & Landschap



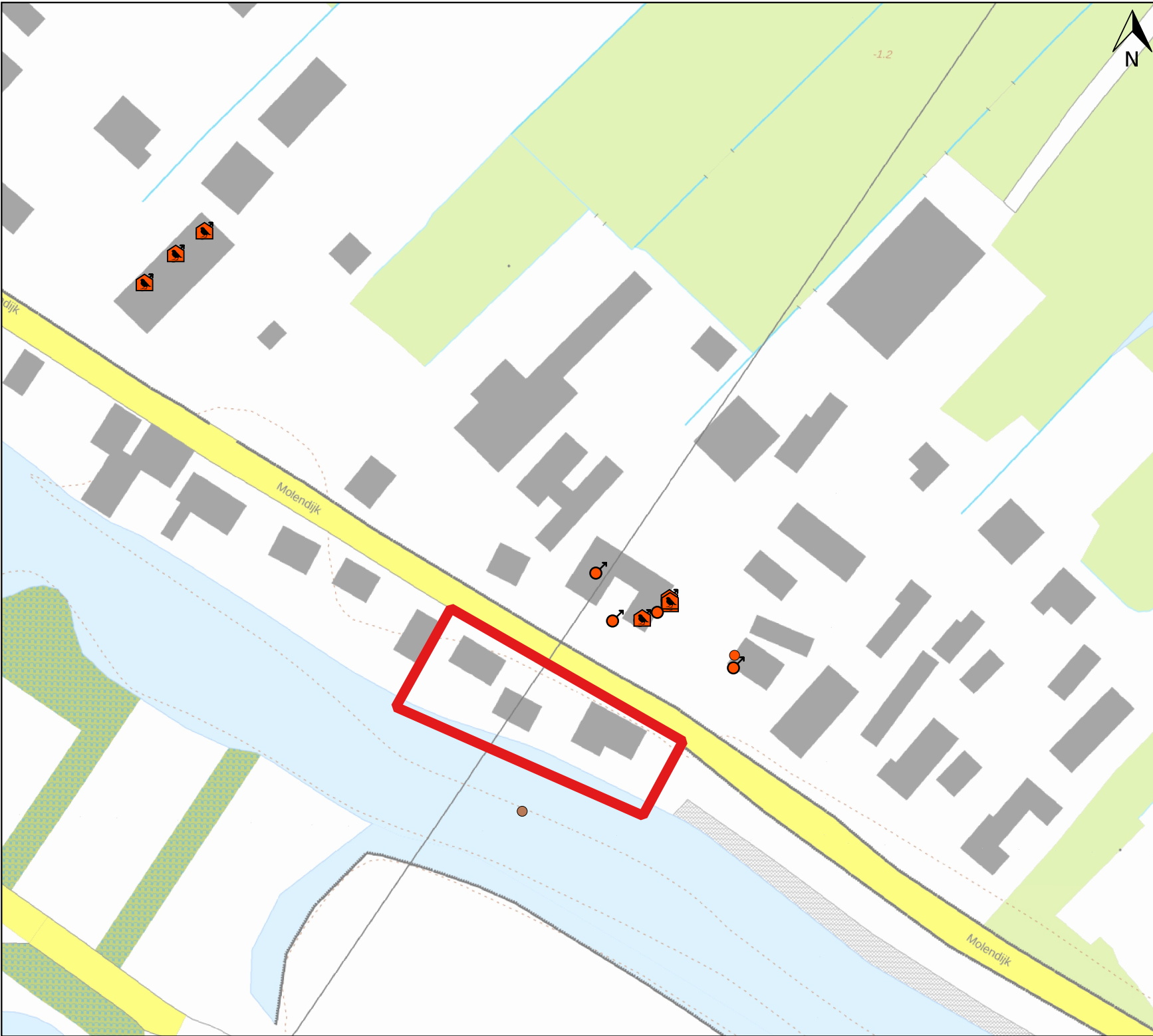
Waarnemingen vogels

 Plangebied

Waarnemingen

Waarnemingen (punt)

- Huismus
-  Ter plaatse
-  Roepend / baltsend / zingend
-  Nest-indicerend gedrag
-  Nestlocatie
- IJsvogel
-  Overvliegend



Opdrachtgever: Duurzaam Gebouw
Projectnummer: 19059
Datum: 04.10.2019

Bijlage 2. Wet natuurbescherming

Algemeen

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Deze wet is de Nederlandse implementatie van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn, aangevuld met nationale bepalingen. De Wet natuurbescherming vervangt de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De Wet natuurbescherming kent drie pijlers, namelijk:

- bescherming van Natura 2000-gebieden,
- bescherming van soorten,
- bescherming van houtopstanden.

Daarnaast is er een belangrijke plaats ingeruimd voor de zorgplicht (artikel 1.11). Vanuit deze zorgplicht moeten handelingen achterwege blijven waarvan men kan vermoeden zij nadelige gevolgen kunnen hebben voor beschermde gebieden of soorten.

In dit hoofdstuk volgt een eenvoudige weergave van de essentie van de Wet natuurbescherming, voor zover deze betrekking heeft op ruimtelijke ontwikkelingen en festiviteiten. Verbodsartikelen worden voor de leesbaarheid vereenvoudigd weergegeven. Raadpleeg voor de exacte formulering de wetstekst (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2016-34.html>).

Bescherming Natura 2000-gebieden

Vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn hebben de lidstaten de verplichting om speciale beschermingszones aan te wijzen. Deze speciale beschermingszones heten Natura 2000-gebieden. Elk Natura 2000-gebied heeft instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van:

- leefgebieden voor vogelsoorten, voor zover nodig voor de uitvoering van de Vogelrichtlijn, en/of
- natuurlijke habitats en de habitats van soorten, voor zover nodig voor de uitvoering van de Habitatrichtlijn.

Verboden (volgens artikel 2.7, lid 2) is elke activiteit (in de wet: project of handeling) zowel binnen als buiten een Natura 2000-gebied die, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen:

- de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of,
- een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

De activiteit kan alleen doorgang vinden als Gedeputeerde Staten van de provincie waarin de activiteit plaatsvindt een vergunning verlenen. Voor diverse werkzaamheden in nationaal belang (zoals werkzaamheden rond de hoofdspoorwegen) is de minister van Economische Zaken bevoegd gezag.

Bescherming van soorten

De Wet natuurbescherming kent drie beschermingsregimes:

- beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn,
- beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn,
- beschermingsregime andere soorten.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Onder het beschermingsregime Vogelrichtlijn vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels. Op basis van artikel 3.1 is het verboden om:

1. opzettelijk vogels te doden of te vangen;
2. opzettelijk vogelnesten, -rustplaatsen en -eieren te vernielen of te beschadigen of vogelnesten weg te nemen;
3. eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
4. opzettelijk vogels te storen.

Het verbod om vogels opzettelijk te storen geldt niet wanneer dit niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Bij werkzaamheden in het broedseizoen kan het verlaten van nesten als gevolg van verstoring leiden tot het indirect doden van dieren of het aantasten van de functionaliteit van nesten en dus tot een overtreding van artikel 3.1, lid 1 en 2.

De vogelsoorten die jaar op jaar gebruik maken van hetzelfde nest zijn verdeeld over vier categorieën waarvan de nesten een jaarronde bescherming genieten. Ook is er een vijfde categorie van vogels waarvan een inventarisatie van de nesten gewenst kan zijn.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Onder het beschermingsregime Habitatrichtlijn vallen alle dieren uit:

- de Habitatrichtlijn, bijlage IV, onderdeel a,
- het Verdrag van Bern, bijlage II,
- het Verdrag van Bonn, bijlage I,

en alle planten uit:

- de Habitatrichtlijn, bijlage IV, onderdeel b,
- het Verdrag van Bern, bijlage I.

Volgend artikel 3.5 is het verboden om, voor zover het soorten betreft uit bovenstaande bijlagen:

1. opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. opzettelijk dieren te verstoren;
3. opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen;
4. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
5. opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

In de genoemde bijlagen van de verdragen van Bern en Bonn staan ook diverse vogelsoorten genoemd. Dit betekent dat voor deze soorten het (ver)storen ook verboden is wanneer dit geen effect heeft op de instandhouding van de betreffende soort.

Beschermingsregime andere (nationale) soorten

Onder het 'beschermingsregime andere soorten' vallen een aantal soorten waarvoor er geen Europese verplichting ligt tot bescherming. Nederland geeft zo uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om de staat van instandhouding van dier- en plantensoorten te beschermen.

Volgens artikel 3.10. is het verboden om, voor zover het soorten uit deze lijst betreft:

1. opzettelijk dieren te doden of te vangen;

2. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
3. opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Onder dit beschermingsregime vallen ook een groot aantal zeer algemene zoogdieren en amfibieën. Een groot deel van deze algemene soorten zijn door de provincies en het ministerie van EZ voor ruimtelijke ontwikkelingen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

Ontheffing en vrijstellingen

Ontheffingen worden verleend door de Minister van Economische zaken of Gedeputeerde Staten, en geven een initiatiefnemer de mogelijkheid om onder voorwaarden de wet te overtreden. Vrijstellingen worden gegeven door de Minister van Economische zaken of Provinciale Staten en beschrijven handelingen en situaties waarin de wet niet van toepassing is.

Ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen of het verkrijgen van een vrijstelling kan alleen wanneer er:

- geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- geen negatief effect is op de staat van instandhouding van de soort;
- en er voldaan is aan de in de wet genoemde belangen (artikel 3.3, lid 4b, artikel 3.8, lid 5b en artikel 3.10, lid 2).

Voor het beschermingsregime overige soorten is het voldoende als er voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang.

Bescherming van houtopstanden

Een houtopstand beslaat een oppervlakte van 10 are of meer, of bestaat uit een rijbeplanting van meer dan twintig bomen, gerekend over het totaal aantal rijen.

Volgens artikel 4.2 vallen buiten de bescherming houtopstanden:

- houtopstanden binnen door de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom houtopstanden;
- houtopstanden op erven of in tuinen en fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen bedoeld als kerstbomen en niet ouder dan twintig jaar en kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande wegbepantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa en die:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid bestaande uit een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter;
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Volgens artikel 4.2 is het verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen zonder daar melding van te doen bij Gedeputeerde Staten. Dit geldt niet voor het periodiek vellen van griend- of hakhout. Binnen drie jaar moet het gevelde deel weer zijn herplant.

Vrijstellingen gelden er wanneer het vellen gebeurt middels een goedgekeurde gedragscode of de werkzaamheden voortvloeien uit instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden of nodig zijn voor aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN; voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS)) bestaat uit planologisch beschermde gebieden die zijn aangewezen om ecologische verbindingen te realiseren tussen belangrijke natuurgebieden. Deze natuurgebieden en de verbindingen daartussen vormen samen een ecologisch netwerk. De wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN mogen niet door een ingreep worden aangetast. Alle (mogelijke) effecten van een voorgenomen ingreep moeten daarop dan ook worden getoetst. De provincie waarbinnen het plangebied valt geeft invulling aan het NNN en is daartoe het bevoegd gezag. Voor meer informatie over het NNN en het toetsingskader zie <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/natuurnetwerk-nederland>.

Wet dieren

De Wet natuurbescherming kent geen verbod op het verwonden van dieren. Dit is namelijk al verboden in de Wet dieren. Volgens artikel 2.1 van de Wet dieren, eerste lid, is het namelijk verboden om:

- zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.

De Wet dieren kent een ontheffingsmogelijkheid, maar alleen als het belang van het welzijn van dieren zich er niet tegen verzet. Een ontheffing is niet nodig wanneer vaststaat dat het mogelijk verwonden van dieren een 'redelijk doel' dient, of 'noodzakelijk' is. In deze rapportage wordt niet getoetst aan de Wet dieren.